

Zpráva z konference České asociace pedagogického výzkumu

XXII. konference České asociace pedagogického výzkumu se uskutečnila ve dnech 8.–10. září 2014 na půdě Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Záštitu nad konferencí převzali prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D., rektor Univerzity Palackého, doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing-Paed IGIP, děkan Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, a RNDr. Ladislav Šnevajs, náměstek primátora města Olomouce pro odbor školství.

Letošní ročník konference České asociace pedagogického výzkumu se stal příležitostí pro setkání přibližně 180 vědeckovýzkumných pracovníků (nejen z České republiky, ale také ze Slovenské republiky a z Polska), zástupců regionálního školství a představitelů decizní sféry. Zaměření konference bylo nesené tématem *Pedagogický výzkum: spojnice mezi teorií a praxí*, které vytvořilo rámec pro obsahové zaměření plenárního jednání, jednotlivých sekcí i navazujících odborných seminářů.

Pozvání do pléna přijali prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc. (*Vztah pedagogické teorie, pedagogického výzkumu a pedagogické praxe – trochu jinak*), doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D. (*Teorie sociálních věd a jejich vztah k pedagogickému výzkumu*) a PhDr. Martin Strouhal, Ph.D. (*O povaze pedagogické teorie aneb kam s výchovnými ideály v pedagogické vědě?*).

Ústřední téma konference bylo dále rozvíjeno v příspěvcích prezentovaných v sedmi sekcích:

- *Teorie a metoda v pedagogice* (příspěvky zabývající se pedagogickými paradigmaty a diskursy, pedagogickou terminologií, metodologií pedagogiky, etickými otázkami pedagogického výzkumu a pedagogické praxe atd.);
- *Podmínky současného světa jako výzva pro pedagogickou teorii i praxi* (příspěvky zabývající se sociální podmíněností výchovy a vzdělávání, vlivem přirozených prostředí na výchovu a vzdělávání, dopadem společenských proměn na výchovu a vzdělávání atd.);
- *Vychovávaný a vzdělávaný jedinec* (příspěvky zabývající se vychovávaným a vzdělávaným jedincem jakéhokoliv věku, otázkami pedagogicko-psychologické diagnostiky, výchovou a vzděláváním jedinců se specifickými potřebami, otázkami inkluze atd.);

- *Učitelé a jiní pedagogičtí pracovníci* (příspěvky zabývající se učitelskou profesí, ale také problematikou dalších pedagogických pracovníků včetně vzdělavatelů dospělých a seniorů atd.);
- *Cíle a obsah výchovy a vzdělávání* (příspěvky zabývající se cíli a obsahy výchovy a vzdělávání, jejich historickou a filozofickou podmíněností, ale i aktuálními výzvami kurikulární reformy v českém prostředí atd.);
- *Procesy a výsledky výchovy a vzdělávání* (příspěvky zabývající se procesy výchovy, učení a vyučování ve školní i mimoškolní edukaci, plánovanými i nečekanými výsledky či efekty edukace, kvalitou a efektivitou ve vzdělávání atd.);
- *Teorie a praxe fungování výchovných a vzdělávacích institucí* (příspěvky zabývající se vedením, řízením a rozvojem výchovných a vzdělávacích institucí, jejich proměnami ze synchronního i diachronního pohledu atd.).
- Zařazena byla i sekce osmá, tematicky nevymezená, v níž prezentace probíhaly formou posterů.

Autoři všech příspěvků a posterů byli vyzváni, aby se – s přihlédnutím především ke stávající české realitě – pokusili zodpovědět následující otázky:

- Spojuje současný pedagogický výzkum pedagogickou teorii a praxi?
- Jsou induktivní a deduktivní přístupy komplementární?
- Obohacuje pedagogický výzkum teorii?
- Obohacuje pedagogický výzkum praxi?
- Zadávají a podporují tvůrci vzdělávací politiky současný pedagogický výzkum a využívají dále jeho výsledky?
- Využívají různí aktéři pedagogické praxe výsledků pedagogického výzkumu?
- Přispívá pedagogický výzkum k odbornému rozvoji tvůrců pedagogické teorie a aktérů pedagogické praxe?
- Je pedagogický výzkum příležitostí ke spolupráci teoretiků, výzkumníků, politiků i praktiků?

Uvedené otázky byly reflektovány nejen při samotných prezentacích, ale také v navazujících diskusích v jednotlivých sekcích a v méně formálních částech

konference. Tou byl mimo jiné společenský večer, který byl slavnostně zahájen v reprezentativních prostorách Arcibiskupského paláce, tedy v historickém, ale i v současném sídle olomouckých biskupů a arcibiskupů.

Ke konferencím České asociace pedagogického výzkumu již tradičně patří odborné semináře. Ty byly letos zaměřeny nejen na metodologii pedagogického výzkumu, ale i na další „spojnici mezi teorií a praxí“, totiž na rozvoj jazykových dovedností v odborné angličtině.

Celkem na konferenci zaznělo 117 příspěvků. Konference nabízela jedinečnou příležitost získat přehled o tématech aktuálně řešených jednotlivci a výzkumnými týmy na různých pracovištích u nás i v zahraničí a o rozmanitých metodologických přístupech. Zároveň dávala příležitost uvažovat nad tím, do jaké míry se současnému pedagogickému výzkumu daří propojovat teorii s praxí, případně v jakých oblastech je tomuto svému úkolu ještě něco dlužen.

Jsme rádi, že v dnešní době pokračuje tradice setkávání zkušenějších i začínajících vědeckovýzkumných pracovníků, která umožňují výměny názorů a vzájemné obohacování napříč rozmanitými pedagogickými disciplínami a napříč akademickými i neakademickými pracovišti nejen v České republice.

Jana Kantorová
Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta

Zounek, J., & Šimáně, M. (2014). *Úvod do dějin pedagogiky a školství. Kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace se zabývá základními otázkami výzkumu v oblasti dějin pedagogiky a školství. V úvodních pasážích autoři věnují pozornost vymezení předmětu zkoumání této pedagogické disciplíny, v následující části textu charakterizují pojem historický výzkum a jeho specifika. Zdroje informací, které je možné používat při zkoumání dějin pedagogiky a školství, představují autoři ve třetí části. Jedna z velmi důležitých kapitol publikace je věnována jednotlivým fázím práce historika při výzkumu určitého tématu. Je zde popsáno, jak by měl historik postupovat, na co by neměl zapomenout, kde nastávají problémy či jak si rozvrhnout čas pro výzkum. V další části této publikace pak autoři charakterizují vybrané metody používané v historickém výzkumu. V závěrečné části jsou stručně představeny významné osobnosti, které se věnovaly či věnují dějinám pedagogiky a školství.